

Projekt

z dnia 15 listopada 2023 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W KŁOBUCKU**

z dnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej ze szczególnym uwzględnieniem działalności na rzecz ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Kłobuck na lata 2023-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) oraz art. 9a ust. 2-4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.) Rada Miejska w Kłobucku uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej ze szczególnym uwzględnieniem działalności na rzecz ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Kłobuck na lata 2023-2027, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Kłobucka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

BURMISTRZ KŁOBUCKA
Jerzy Zakrzewski

Przewodniczący
Zespołu Interdyscyplinarnego
ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
Gminy Kłobuck
mgr Grzegorz Kozera

RADCA PRAWNY
mgr Wanda Balas

Gminny Program
Przeciwdziałania przemocy domowej
ze szczególnym uwzględnieniem
działalności na rzecz ochrony osób
doznających przemocy domowej
w gminie Kłobuck,
na lata 2023-2027.

Wstęp

Sfera życia prywatnego podlega ochronie zagwarantowanej w przepisach prawa międzynarodowego, europejskiego, czy też naszego rodzimego- polskiego systemu prawnego. Prywatność w ujęciu normatywnym zakłada uprawnienie jednostki do kształtowania sfery prywatnej życia w taki sposób, aby była ona wolna od ingerencji i niedostępna dla innych. Jednakże współczesne wyzwania jakie stoją przed państwem, w tym także wspólnotami samorządowymi- takimi jak ta, którą tworzy gmina Kłobuck, w uzasadnionych przypadkach wymagają naruszenia ochrony prawa do prywatności. Szczególnie jeśli ma ono na celu ochronę innych, ważnych społecznie i konstytucyjnie chronionych praw dotyczących małżeństwa, rodziny, macierzyństwa i rodzicielstwa, nietykalności osobistej i wolności osobistej. Szczególna ochrona małżeństwa i rodziny, z uwzględnieniem ich naturalnej struktury, jako jednym z priorytetów polityki społecznej w jej ujęciu systemowym, nie stoi w sprzeczności z innymi równorzędnymi normami, zgodnie z którymi wszyscy są równi wobec prawa i nikt nie może być poddawany torturom, okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu. Zresztą prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego zostało wyrażone wprost w takich katach prawnych jak Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, czy Europejska Deklaracja Praw Człowieka.

Osoby pozostające ze sobą w trwałej lub przemijającej relacji są narażone na szereg problemów społecznych i cywilizacyjnych. Nie zawsze są w stanie skutecznie sobie z nimi radzić. Pomimo najlepszych chęci i dołożenia wszelkich starań człowiek- jako jednostka, nie zawsze jest w stanie rozwiązać skumulowane problemy. Dlatego tak ważne jest, aby starać się przeciwdziałać i niwelować skutki takich przejawów dysfunkcji jak alkoholizm, narkomania, bezrobocie, bezdomność czy też przemoc domowa. Warto zauważyć, że w stereotypowe podejście do problemu przemocy domowej, która dotyka przede wszystkim środowiska dotknięte alkoholizmem i ubóstwem, jest już nieaktualne. Obecnie wskazano także na inne uwarunkowania tego problemu, a także znacznie szerzej określono grupy ryzyka tego zjawiska.

Przemoc jest jednym z przejawów dysfunkcji, stanowiących społecznie ważki problem. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w rozdziale drugim „Wolność, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” zapewnia każdemu człowiekowi nietykalność osobistą i cielesną, a na straży przestrzegania tych wartości stawia władze publiczne. W szczególny sposób troska ta ma przejawiać się wobec dzieci, którym organy władzy publicznej są zobowiązane zapewnić ochronę przed okrucieństwem, wyzyskiem, demoralizacją i przemocą. W ujęciu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc definiowana jest jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia,

naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przejawia się ona w wielu obszarach życia społecznego, jednak za obszar najbardziej newralgiczny uznać należy ten dotyczący przemocy domowej, najczęściej przejawiający się w odniesieniu do osób pozostających ze sobą w jakimś rodzaju relacji o mniej lub bardziej formalnym charakterze. Osoby te mogą łączyć w szczególności więzi społeczne, pokrewieństwa lub powinowactwa, emocjonalne, ekonomiczne.

Niniejszy program przeciwdziałania przemocy domowej uwzględnieniu potrzeb i oczekiwań wszystkich wyżej wymienionych jego odbiorców.

Program przeciwdziałania przemocy domowej został opracowany i realizowany jest w oparciu o:

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
2. ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z późn. zm.)
3. ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 2151)
4. ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.)
5. ustawę z dnia 6 czerwca 1997r.- Kodeks Karny (t.j. Dz. U. z 2022r. Poz. 1138 z późn. zm.)
6. ustawę z dnia 6 czerwca 1997r.- Kodeks Postępowania Karnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1375 z późn. zm.)
7. ustawę z dnia 25 lutego 1964 r.- Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 z późn. zm.)
8. ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 1939 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej definiuje pojęcie przemocy, oraz określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania jej. Określa też zasady postępowania wobec osób doznających przemocy oraz wobec osób ją stosujących, a dla samorządu gminnego i powiatowego zadania do realizacji.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej ze szczególnym uwzględnieniem osób doznających przemocy domowej.
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową.
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia.
4. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

1. Opracowanie i realizacja powiatowego programu z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia.
4. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

1. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.
2. Tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.
3. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.
4. Opracowywanie i realizacja programów korekcyjno- edukacyjnych, oraz psychologiczno- terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Mówiąc o zjawisku przemocy oraz o sposobach jej przeciwdziałania, a także pomocy osobom doznającym przemocy i osobom stosującym przemoc, konieczne jest na wstępie zdefiniowanie najważniejszych pojęć związanych z tym zagadnieniem.

Najczęściej spotykana definicja przemocy domowej określa ją jednorazowe lub powtarzające się umyślne działania lub zaniechanie wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej.

Naruszenie tych praw lub dóbr może dotyczyć różnych obszarów, w szczególności:

1. narażenia na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
2. naruszenie godności, nietykalność cielesnej lub wolności, w tym seksualnej,
3. spowodowanie szkód na zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujących cierpienie lub krzywdę,
4. ograniczenia lub pozbawienia dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy, albo uzyskania samodzielnego finansowania,
5. naruszenia prywatności lub wzbudzenia poczucia zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

Przemoc domowa może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów:

- **Przemoc fizyczna** – w swej czystej postaci przybiera działania bezpośrednie z użyciem siły, których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, np. popychanie, obezwładnienie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, duszenie, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni. Forma bierna przemocy fizycznej przejawia się w zakazach mówienia, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych lub zamknięciu osoby doznającej przemocy w areszcie domowym.
- **Przemoc psychiczna**- to działanie prowadzące do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby, wykorzystujące różnorodne mechanizmy psychologiczne, np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągła krytyka, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie, odmawianie pożywienia, zmuszanie do wykonywania upokarzających czynności, sprowadzanie do domu osób nieakceptowanych przez domowników. Przemoc psychiczna może polegać również na niszczeniu przedmiotów mających wartość dla osoby poniżanej, zmuszaniu jej do opuszczania domu itp. Przemoc psychiczna nie pozostawia śladów widocznych „gołym okiem”, nie ma dla niej skali aby można było ustalić rozmiar krzywdzenia psychicznego.
- **Przemoc seksualna** – to zmuszenie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, bez pytania o zgodę, jak również w sytuacji gdy obawia się odmówić sprawcy. Przymus polega na bezpośrednim użyciu siły fizycznej, na gróźbach użycia siły lub emocjonalnym szantażu. W przypadku dzieci częściej używa się określenia dziecko wykorzystywane seksualnie. Dziecko wykorzystywane seksualnie to każda jednostka ludzka w wieku bezwzględnej ochrony, która osoba dojrzała seksualnie naraża na jakąkolwiek aktywność natury seksualnej, której intencją jest seksualne zaspokojenie osoby dorosłej. W Polsce określono ten wiek na 15 lat. Oznacza to, że każdy kontakt o charakterze seksualnym osoby

dorosłej z osobą poniżej 15 roku życia jest wykorzystaniem seksualnym, nawet jeśli dziecko nie sprzeciwiło się mu, a nawet wyraziło zgodę lub zainicjowało aktywność w tej sferze.

- **Przemoc ekonomiczna** – działanie mające na celu doprowadzenie do całkowitego uzależnienia finansowego ofiary od sprawcy. Przykładem przemocy ekonomicznej jest odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie ofierze podjęcia pracy, niezaspokojenie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, okradanie, zmuszanie do zaciągania kredytów bądź pożyczek wbrew woli np. współmałżonka.
- **Zaniedbanie** – zjawisko społeczne, które odnosi się w szczególności do relacji opartej na zależności w szczególności: rodzic – dziecko, opiekun – osoba nieporadna (z uwagi na wiek lub niepełnosprawność). Charakteryzuje je niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizjologicznych i emocjonalnych osoby zależnej oraz brak zapewnienia właściwej uwagi, troski, opieki ze strony osób najbliższych.

O zakwalifikowaniu zdarzenia do kategorii przemocy domowej decydują następujące cechy:

- **Intencjonalność działania**- działania osoby stosującej przemoc nie są przypadkowe lecz podporządkowane osiągnięciu celu jakim jest uzyskanie posłuszeństwa i pełnej kontroli nad osobą doznającą przemocy, przy jednoczesnym przekonaniu o wyłącznym prawie do podejmowania decyzji odnośnie zasad życia w rodzinie, związku czy relacjach, którym inni muszą się podporządkować.
- **Dysproporcja siły**- w relacji jedna osoba ma przewagę nad drugą, osoba stosująca przemoc jest silniejsza od tej, która jej doświadcza, dysproporcja ta może ujawniać się w różnych obszarach- nie tylko przewagi fizycznej, ale ekonomicznej i psychicznej, i ulega ona systematycznemu pogłębieniu, tak że osoba słabsza staje się całkowicie uzależniona od tej posiadającej przewagę (czynnik ten odróżnia agresję od przemocy).
- **Naruszenie praw i dóbr osobistych**- osoba stosująca przemoc narusza podstawowe prawa osoby krzywdzonej (np. nietykalność fizyczną, godność, szacunek, prawo do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia, itp.).
- **Spowodowanie bólu i cierpienia**- działania osoby stosującej przemoc narażają osobę krzywdzoną na poważne szkody fizyczne, psychiczne, moralne lub społeczne, które są mniej lub bardziej wymierne, następują bezpośrednio po zdarzeniu lub są odroczone w czasie, ale każdorazowo wywołują ból i cierpienie u osoby doznającej przemocy, które stopniowo zmniejszają jej zdolność do samoobrony.

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy domowej jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy. W cyklu przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

- **Faza narastającego napięcia** – jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem

napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych.

- **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na ofierze. W tej fazie najczęściej dochodzi do interwencji, ofiary pod wpływem silnych emocji spowodowanych doznaną krzywdą decydują się wezwać pomoc, złożyć zawiadomienie na policję, podjąć inne działania.
- **Faza miodowego miesiąca** – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, miłości. Sprawca obiecuje poprawę, deklaruje, że nigdy się to nie powtórzy, jest miły i troskliwy. Ofiara wbrew zdrowemu rozsądkowi i wcześniejszym doświadczeniom wierzy sprawcy, ponieważ pragnie by to była prawda. W tej fazie wycofuje się z wcześniej podjętych działań, rezygnuje z pomocy, wycofuje skargi. Stopniowo sprawca przestaje być miły, napięcie ponownie narasta i faza kończy się nawrotem przemocy spowodowanym wzrostem napięcia. Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu, a akty przemocy stają się coraz bardziej brutalne i niebezpieczne dla ofiary.

Podstawą do podejmowania działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej jest świadomość, że:

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary i zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca.
3. Zrozumiałe są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach osoby doświadczającej przemocy, bowiem jest to jeden z objawów doznawanych urazów oraz konsekwencja bycia osobą dotkniętą przemocą domową.

Stosowanie przemocy wobec osób najbliższych jest przestępstwem ściganym z urzędu kwalifikowanym z art. 207 k.k., który stanowi:

§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Szczególne rozwiązania, dotyczące penalizacji czynów sprawców przemocy domowej, przewidziane zostały także w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2021, poz. 1249, z późn. zm.), np. zobowiązania osoby stosującej przemoc do opuszczenia mieszkania (art. 11a) i zakazu zbliżania (art. 11aa). Odnotować należy też,

że wykroczeniem przewidzianym art. 66c k.w. jest niezastosowanie się osób stosujących przemoc domową do obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno- edukacyjnych lub programach psychologiczno- terapeutycznych.

I. Dane dotyczące problemów społecznych na terenie Gminy Kłobuck.

W niniejszym Programie dokonano analizy problemów społecznych w Gminie Kłobuck ze szczególnym uwzględnieniem problemu przemocy domowej.

W roku 2018r. na terenie gminy Kłobuck na pobyt stały i czasowy zameldowanych było 20 358 osób, w roku 2019 - 20183 osób, w roku 2020 – 20 002 osoby, w 2021 roku 19 871 osób. Na dzień 31.12.2022 r. Gmina Kłobuck liczy 19 724 osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłobucku wynika, że na dzień 31.12.2022 r. z zasiłków z pomocy społecznej skorzystała łącznie 242 rodziny.

Liczba osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kłobucku na dzień 31.12.2018 r. dla Gminy Kłobuck wyniosła 674 osób, w tym 355 kobiet i 316 mężczyzn. Z prawa do zasiłku w 2018 roku skorzystało łącznie 107 osób, w tym 47 kobiet i 60 mężczyzn.

Liczba osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kłobucku na dzień 31.12.2019r. roku dla Gminy Kłobuck wyniosła 554 osób, w tym 296 kobiet i 258 mężczyzn. Z prawa do zasiłku w 2019 roku skorzystało łącznie 84 osób, w tym 47 kobiet i 37 mężczyzn.

Liczba osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kłobucku na dzień 31.12.2020 roku dla Gminy Kłobuck wyniosła 689 osób, w tym 329 kobiet i 360 mężczyzn. Z prawa do zasiłku skorzystało łącznie 111 osób, w tym 56 kobiet i 55 mężczyzn.

Liczba osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kłobucku stan na 31.12.2021 roku dla gminy Kłobuck wyniosła 631 osób, w tym 301 kobiet i 330 mężczyzn. Z prawa do zasiłku skorzystało łącznie 79 osób, w tym 39 kobiet i 40 mężczyzn.

Liczba osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kłobucku stan na 31.12.2022 roku dla gminy Kłobuck wyniosła 561 osób, w tym 276 kobiet i 285 mężczyzn. Z prawa do zasiłku skorzystało łącznie 79 osób, w tym 32 kobiet i 47 mężczyzn.

Stopa bezrobocia w powiecie kłobuckim w 2018 r. wynosiła 7,3 % w 2019r. było to 6,3 % w 2020 r. wynosiła 7,7 %, w 2021 r. wynosiła 8,5 % natomiast na dzień 31.12.2023 r. wynosiła 7,6 %. Świadczy to o utrzymującej się tendencji spadkowej odnośnie liczby osób bezrobotnych na terenie powiatu kłobuckiego.

Tabela Nr 1 .Informacja sygnałna o sytuacji na rynku pracy w rejonie PUP Kłobuck dla gminy Kłobuck.

Rok	Liczba bezrobotnych gmina Kłobuck			Liczba bezrobotnych powiat kłobucki		z liczby bezrobotnych		
	K	M	O	Ogółem	Stopa bezrobocia	liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku w gminie		
						K	M	O
2018	355	316	671	2448	7,30%	47	60	107
2019	296	258	554	2131	6,30%	47	37	84
2020	329	360	689	2629	7,70%	56	55	111
2021	301	330	631	2412	8,50%	39	40	79
2022	276	285	561	2158	7,60%	32	47	79

Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie Gminy Kłobuck w roku 2018 odnotowano - **501** interwencji domowych, w 2019 roku - **403** interwencji domowych, w 2020 roku odnotowano - **381** interwencje domowe, w 2021 roku odnotowano na terenie gminy Kłobuck – **296** interwencji na dzień 31.12.2022 r. odnotowano **414** interwencje domowe. Zauważalna jest zatem tendencja wzrostowa w liczbie podejmowanych interwencji domowych- na poziomie zbliżonym do roku 2019, choć nie osiągnęła ona jeszcze tak wysokiego poziomu jak w 2018. Natomiast interwencje domowe zakończone wszczęciem procedury „Niebieskie Karty” przedstawiała się następująco: W 2018 r. było to 25 procedur, w 2019r. - 31 procedur, w 2020 r. - 25 procedur, w 2021 r. 26 procedur, na dzień 31.12.2022r. - 40 procedur. Jest to najwyższy wskaźnik na przestrzeni ostatnich pięciu lat, co może z jednej strony wskazywać na podniesienie poziomu świadomości w zakresie przemocy domowej, ale też świadczyć o pewnej instrumentalizacji procedury „Niebieskiej Karty”, która staje się często wykorzystywanym narzędziem w sporach okołorozwodowych, czy różnorodnych postępowaniach sądowych- zwłaszcza z zakresu prawa rodzinnego (dotyczących władzy rodzicielskiej, albo kontaktów z dzieckiem). Należy podkreślić, że samo wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” nie determinuje występowania problemu przemocy domowej. Weryfikacji w tym zakresie dokonać powinna grupa diagnostyczno-pomocowa, podczas realizacji działań podejmowanych w ramach procedury.

Tabela Nr 2. Procedura „Niebieskiej Karty”, a działania interwencyjne.

Rok	Ogólna liczba interwencji	Ilość interwencji domowych zakończonych wszczęciem procedury „Niebieskiej Karty”
2018	501	25
2015	403	31
2020	381	25
2021	296	26
2022	414	40

W 2018 roku wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty” u 34 rodzin- łącznie 49 kart, w tym 17 w miejscowościach na terenie gminy, a 32 w mieście Kłobuck. W 2019 roku wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty” u 46 rodzin, łącznie 56 kart, z czego 18 w miejscowościach na terenie gminy, natomiast 28 w mieście Kłobuck. W 2020r. wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” u 52 rodzin. Było to 56 kart- 35 w mieście Kłobuck i 21 w pozostałych miejscowościach na terenie gminy. W 2021 roku wszczęto procedurę u 54 rodzin, łącznie 57 kart- 27 na terenie miasta Kłobuck i 30 w pozostałych miejscowościach z obszaru gminy Kłobuck. Na dzień 31.12.2022r. wszczęto procedurę „Niebieska Karta” u 40 rodzin. Były to 44 karty, z czego 35 „Niebieskich kart” w mieście Kłobuck i 9 z obszaru pozamiejskiego w gminie Kłobuck. Wskazuje to na spadek liczby realizowanych procedur, porównywalny jednak do wartości osiągniętych w 2018. Zauważyć należy, że zdecydowanie spadła liczba procedur inicjowanych w terenach wiejskich, natomiast na terenie miasta Kłobuck utrzymuje się ona na wysokim poziomie, najwyższym od lat (osiągnęła wartość z roku 2020, który był rokiem szczególnym ze względu na wprowadzony wówczas lockdown).

Tabela Nr 3. Procedura „Niebieskiej Karty”- obszary miejskie i pozamiejskie.

Rok	Ogólna liczba rodzin	„Niebieskie Karty”		
		Ilość	miejscowości gminne	miasto Kłobuck
2018	34	49	17	32
2019	46	56	18	28
2020	52	56	21	35
2021	54	57	30	27
2022	40	44	9	35

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w latach 2018-2022 do komisji wpłynęło 290 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego wobec podejrzanych o uzależnienie od alkoholu. Liczba wniosków kierowanych do komisji i skutków działania, w poszczególnych latach, została szczegółowo wykazana w poniżej zamieszczonej tabeli.

Tabela Nr 4. Wnioski kierowane do GKRPA i ich następstwa.

Rok	Ogólna liczba wniosków	Liczba osób, dobrowolnie podejmujących leczenie	Liczba osób, których sprawę skierowano do sądu
2018	68	10	33
2019	32	11	23
2020	51	7	0
2021	50	3	14
2022	59	12	9

W 2018 ze wsparcia Punktu Interwencji Kryzysowej, działającego pod patronatem terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka, skorzystało 76 osób. Sporządzono 10 pozwów rozwodowych, 20 wniosków o kontakty, 20 pozwów alimentacyjnych, 3 wnioski o ubezwłasnowolnienie, 25 pism procesowych w innych sprawach. Przeprowadzono też 3 mediacje i rozdano 10 broszur na temat sytuacji rodziny w kryzysie rozstania.

W 2019 r. udzielono 70 porad, sporządzono 8 pozwów rozwodowych, 12 wniosków o kontakty, 15 pozwów alimentacyjnych, 2 wnioski o ubezwłasnowolnienie, 30 innych pism. Przeprowadzono 4 mediacje, rozdano 12 broszur na temat sytuacji rodziny w kryzysie rozstania.

W 2020r. zarejestrowano 80 porad, sporządzono 5 pozwów rozwodowych, 10 wniosków o kontakty, 10 pozwów alimentacyjnych 1 wniosek o ubezwłasnowolnienie, 20 innych pism. Przeprowadzono 2 mediacje. Ze względu na panującą pandemię większości porad udzielano telefonicznie, a pisma przesyłano drogą mailową.

W 2021r. udzielono łącznie 76 różnych porad. Sporządzono 10 pozwów rozwodowych, 10 wniosków o kontakty, 7 pozwów alimentacyjnych, 2 wnioski o ubezwłasnowolnienie, 39 innych pism. Przeprowadzono 5 mediacji, rozdano 10 broszur na temat sytuacji rodziny w kryzysie rozstania.

W 2022r. udzielono łącznie 56 różnych porad. Sporządzono 10 pozwów rozwodowych, 20 wniosków o kontakty, 20 pozwów alimentacyjnych, 3 wnioski o ubezwłasnowolnienie, 20 innych pism. Przeprowadzono 4 mediacje, rozdano 10 broszur na temat sytuacji rodziny w kryzysie rozstania.

Cel I. Zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą domową.

Zadanie 1. Udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych oraz świadkom przemocy.

Działania:

1. Realizacja procedury „Niebieskie Karty”.
2. Kierowanie osób stosujących przemoc domową do programów korekcyjno- edukacyjnych lub psychologiczno- terapeutycznych.
3. Czynności grup diagnostyczno- pomocowych z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb, instytucji, podmiotów, z uwzględnieniem czynności podejmowanych w ramach ich kompetencji i obowiązków zawodowych.

4. Wykorzystanie zasobów środowiska lokalnego, w szczególności w zakresie:
 - a) poradnictwo rodzinnego, prawnego, socjalnego, doradztwa zawodowego,
 - b) wsparcie materialnego,
 - c) pracy socjalnej,
 - d) zabezpieczenia dziecka w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
 - e) programów korekcyjno- edukacyjnych lub psychologiczno- terapeutycznych,
 - f) nakazu opuszczenia mieszkania i zakazu zbliżania się do osoby,
 - g) inicjowania postępowania wobec osób podejrzanych o uzależnienie od alkoholu.
5. Powiadamiania, w uzasadnionych przypadkach, sądu rodzinnego o okolicznościach uzasadniających wszczęcie postępowania z urzędu.
6. Kierowanie zawiadomień do prokuratury, w sytuacji uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa, w szczególności związanego ze stosowaniem przemocy domowej.
7. Prowadzenie działań profilaktycznych, w szczególności informacyjnych i podnoszących świadomość społeczną, w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Realizatorzy:

Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej

Punkt Interwencji Kryzysowej w Kłobucku

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłobucku

Komenda Powiatowa Policji w Kłobucku

Inne podmioty realizujące procedurę „Niebieskie Karty”

Wskaźniki:

- liczba wszczętych i zakończonych procedur „Niebieskiej Karty”,
- liczba sprawców przemocy domowej skierowanych do programów korekcyjno- edukacyjnych lub psychologiczno- terapeutycznych,
- liczba porad udzielonych osobom dotkniętym przemocą,
- liczba osób objętych interwencją kryzysową, poradnictwem oraz pomocą i wsparciem,
- liczba wniosków skierowanych do komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oraz powiadomień sądu lub prokuratury.

Cel II. Podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zacieśnienie współpracy pomiędzy nimi.

Zadanie 1. Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy domowej, realizacji procedury „Niebieskie Karty” i prowadzenia interwencji kryzysowej.

Działania:

1. Zapewnienie szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej oraz członków grup diagnostyczno- pomocowych, z zakresu:
 - a) przeciwdziałania przemocy domowej w ujęciu organizacyjnym, psychologiczno-terapeutycznym i prawnym,
 - b) komunikacji i kompetencji miękkich w pracy z osobami dotkniętymi problemem przemocy,
 - c) umiejętności radzenia ze stresem i emocjami.
2. Szkolenia resortowe
3. Narady szkoleniowe z udziałem przedstawicieli podmiotów, zaangażowanych w procedurę „Niebieskiej Karty”

Realizatorzy:

Urząd Gminy w Kłobucku.

Pracodawcy podmiotów uczestniczących w realizacji procedury „Niebieskiej Karty”

Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej gminy Kłobuck

Beneficjenci:

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej gminy Kłobuck.

Przedstawiciele poszczególnych podmiotów, działający w ramach grup korekcyjno- edukacyjnych.

Wskaźniki:

- liczba szkoleń z zakresu tematyki przemocy domowej, zapewnionych z środków Urzędu Gminy w Kłobucku.
- liczba szkoleń dotyczących przemocy domowej dla przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w realizację procedury „Niebieskiej Karty”, zapewnionych przez pracodawców
- liczba narad roboczych zorganizowanych i przeprowadzonych dla przedstawicieli podmiotów, zaangażowanych w pracę grup diagnostyczno- pomocowych w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.
- liczba uczestników szkoleń.

II. Spójność Gminnego Programu przeciwdziałania przemocy domowej z innymi programami:

Gminny Program Przeciwdziałania przemocy domowej jest spójny z:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłobuck na lata 2021 – 2027,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2023.

III. Czynniki gwarantujące właściwą realizację programu:

- współpraca z samorządem gminnym,
- zapewnienie niezbędnego zaplecza logistycznego, w tym środków budżetowych na realizację zadań przewidzianych programem.
- dobrze przygotowana kadra instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej;
- dobra znajomość środowiska przez osoby wykonujące zadania w grupach diagnostyczno-pomocowych,
- znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem osób lub rodzin zagrożonych dysfunkcjami,
- kompleksowa współpraca służb i instytucji na terenie gminy,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- rozwój poradnictwa związanego z problemem przemocy,
- silne więzi rodzinne,
- chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

IV. Czynniki ryzyka i zagrożenia w realizacji zadań:

- Niska świadomość społeczna,
- Stereotypowe postrzeganie problemu przemocy domowej,
- problemy związane z uzależnieniami w rodzinach,
- uwarunkowania środowiskowe (powielanie negatywnych wzorców zachowań wyniesionych ze środowiska rodzinnego, brak umiejętności radzenia sobie w sytuacjach problemowych i trudnych, niska kontrola emocji),
- niski poziom motywacji do zmiany sytuacji życiowej,
- nieporadność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych

- ubóstwo i/lub niedostatek finansowy w rodzinach związany z bezrobociem,
- brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
- brak czynników dowartościowujących i wzmacniających motywację członków zespołu interdyscyplinarnego,

V. Spodziewane efekty prowadzonych działań:

- diagnoza problemu przemocy domowej w indywidualnych przypadkach.
- udzielenie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy domowej,
- zwiększenie świadomości i zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej,
- ograniczenie negatywnych skutków zjawiska przemocy domowej,
- zapewnienie niezbędnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową i świadkom przemocy domowej, szczególnie małoletnim,
- umożliwienie osobom stosującym przemoc skorzystanie ze specjalistycznej pomocy, w szczególności poprzez udział w programach korekcyjno- terapeutycznych i psychologiczno- terapeutycznych.
- usprawnienie współpracy pomiędzy służbami, instytucjami i innymi podmiotami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

VI. Monitoring i Sprawozdawczość.

Monitorowanie realizacji zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Kłobuck na lata 2023 - 2027 odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację.

Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Kłobuck do końca marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji programu, w poszczególnych latach.

VII. Finansowanie Programu.

Gminny Program Przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Kłobuck na lata 2023 – 2027 będzie finansowany ze środków budżetu gminy Kłobuck.

BURMISTRZ KŁOBUCKA

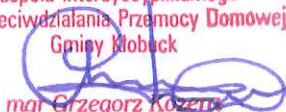
Jerzy Zakrzewski

UZASADNIENIE

Zasadniczym celem tworzenia Gminnego Programu Przeciwdziałania przemocy domowej jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej na terenie Gminy Kłobuck, a także jego skutkom. Program ma charakter wielofunkcyjny i stanowi interdyscyplinarną strategię działań. Ma służyć realizacji działań na szczeblu gminnym, a jego zasadniczym działaniem jest skoordynowanie oraz ukierunkowanie działań wszystkich instytucji i służb, których przedstawiciele, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.), są ustawowo umocowani do realizacji zadań obejmujących problem przemocy domowej, w szczególności poprzez udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego.

Strategia i działania, uwzględnione w Gminnym Programie Przeciwdziałania przemocy domowej, obejmują lata 2023-2027 i zostały opracowane przy uwzględnieniu danych i zmiennych występujących w obszarach, które mają istotne znaczenie dla diagnozy problemu przemocy domowej, oraz ocenie skali zagrożenia jego wystąpienia. W opracowanym programie w sposób podmiotowy ujęte zostały zarówno osoby podejrzane o to, że doznają przemocy domowej, jak i osoby podejrzane o jej stosowanie. Zróżnicowany został jedynie zakres i profil tych działań, które wobec osób doznających przemocy ma charakter ochronny i wspomagający, natomiast wobec jej sprawców - przede wszystkim korekcyjny i kontrolny, a w uzasadnionych przypadkach także restrykcyjny.

Tak skonstruowany Gminny Program Przeciwdziałania przemocy domowej, uwzględnia zatem wszystkie istotne elementy, podporządkowane realizacji celu, dla którego został opracowany.

Przewodniczący
Zespołu Interdyscyplinarnego
ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
Gminy Kłobuck

mgr Grzegorz Kóziński